

УДК 316.6

ПРИЧИНИ СІМЕЙНИХ КОНФЛІКТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ

*Покровська О.В., викладач Технологічного-економічного коледжу
Миколаївського національного аграрного університету*

Сім'я – це заснована на шлюбі та (або) кровній спорідненості мала соціальна група, члени якої об'єднані спільним проживанням і веденням домашнього господарства, емоційним зв'язком, взаємними обов'язками по відношенню один до одного.

В соціальній психології серед дослідників сімейних відносин постає важливим виокремлення основних характеристик сім'ї, які відрізняють її від інших малих соціальних груп. Тому виділяються такі загальноприйняті характеристики сім'ї: родинні, шлюбні зв'язки між членами сім'ї; спільність побуту; спільність бюджету; спільна територія проживання; гетерогенність, яка проявляється у вікових, статусних та статевих відмінностях між членами сім'ї; емоційність відносин.

У загальній структурі населення сім'я посідає одне з головних місць, тому постає одним з найважливіших інструментів соціалізації індивіда, історичною трансляцією культурних та моральних цінностей.

Сімейне життя має першочергове значення для людини, і те, як воно складається, які конфлікти виникають, і від того, яким чином відбувається їх розв'язання, залежить благополуччя сімейного життя. Адже протягом усього свого існування, а саме в умовах інтенсивної взаємодії з навколишнім світом, сім'я зіштовхується з багатьма проблемами, непорозуміннями, що викликають конфлікти та кризи сімейних відносин. Саме тому, конфлікти є неминучими в сімейному житті і вміння ними управляти та знаходити шляхи їх вирішення є мистецтвом, яким володіє не кожна сім'я.

Конфлікт – це зіткнення протилежних інтересів, двох членів сім'ї, їх боротьба між собою, відстоювання своєї думки у процесі розв'язання певної проблеми, яка є особистісно значимою для кожного учасника конфлікту. Під сімейним конфліктом розуміється і протиборство членів сім'ї на основі зіткнення протилежно спрямованих мотивів, поглядів і потреб кожного з членів сім'ї.

Найголовнішою є класифікація сімейних конфліктів за суб'єктом взаємодії: між подружжям; батьками і дітьми; подружжям та іншими членами сім'ї [1].

З огляду на цю класифікацію у сімейних стосунках виняткова роль належить конфліктам між подружжям, які в основному ґрунтуються на егоїстичній натурі кожного з подружжя, на розподілі домашніх обов'язків та бюджету сім'ї, на незадоволенні потреб кожного, або взагалі внаслідок незнання потреб один одного, оскільки потреби чоловіка та жінки відрізняються, і тому їм важко пристосуватися до подружнього життя.

Конфлікти між батьками і дітьми, на думку відомого науковця в області психології та педагогіки Кулагіної І.Ю., завжди існували, існують і будуть існувати. Причини конфліктів та сутичок, які виникають між поколіннями, науковці вбачають, перш за все: у надмірному контролі з боку батьків, що не залишає права вибору дитині; брак уваги з боку батьків; через невміння слухати один одного, розуміти та приймати індивідуальність дитини.

Конфлікти між подружжям та іншими членами сім'ї можуть викликати суттєва різниця у віці, різні підходи у методах виховання дітей, зіткнення різних характерів. Впливаючи на подружнє життя, родичі намагаються нав'язати та донести правильність особистого стилю взаємодії, який у багатьох випадках не відповідає індивідуальному стилю молодій сім'ї, що й провокує виникнення конфліктів.

До основних причин сімейних конфліктів відносять:

1. психо-сексуальну несумісність подружжя;
2. неповагу одного партнера до почуття гідності іншого;
3. незадоволені потреби в позитивних емоціях (відсутність турботи, уваги, любові, ласки, розуміння);
4. пристрасть одного партнера до надмірного задоволення своїх потреб (алкоголь, наркотики, азартні ігри, фінансові витрати лише на себе);
5. розбіжності в стилі відпочинку;
6. незадоволення потреби у взаємодопомозі по догляду за дітьми, по веденню домашнього господарства та у розподілі домашніх обов'язків.

У вирішенні сімейних конфліктів основу становлять відомі стратегії вирішення інших конфліктів: співпраця, конкуренція, пристосування, уникнення, компроміс, які були запропоновані відомим американським спеціалістом в галузі психології конфлікту К. Томасом.

Співпраця – це тип взаємодії в конфліктній ситуації, коли його учасники прагнуть до вирішення між ними протиріч шляхом досягнення

згоди, орієнтуючись при цьому на збереження позитивних відносин, і, спираючись на них в процесі взаємодії.

Конкуренція – прагнення наполягти на своєму шляхом відкритої боротьби, застосування примусу та інших засобів тиску.

Пристосування – орієнтованість на повне задоволення вимог партнера.

Уникнення – прагнення вийти із ситуації, не поступаючись, але й не наполягаючи на своєму, утримуючись від суперечок, від викладення своєї позиції, уникаючи відповідальності за прийняте рішення.

Компроміс – прагнення врегулювати розбіжності, поступаючись у чомусь в обмін на поступки іншої сторони, прийняття “середніх” рішень, що задовольняють обидві сторони повною мірою [2].

З огляду на вищевикладені шляхи подолання конфліктів, соціальні психологи все ж акцентують увагу на співпраці як найефективнішому та конструктивному шляху подолання сімейного конфлікту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Инина-Понуровская Е. Ю. Конфликтные отношения между родителями и детьми / Е. Ю. Инина-Понуровская // Два комсомольца, 2011. – С. 31-34.

2. Гришина Н. В. Психология конфликта. 2-е изд./ Н. В. Гришина. – СПб. : Питер, 2008. – 544 с.